

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 5To/31/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6318010202
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Deák
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6318010202.1

Uznesenie

Krajský súd Banská Bystrica na verejnom zasadnutí konanom dňa 13. augusta 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Deáka a sudcov JUDr. Štefana Nováka, LL.M. a Mgr. Jána Bednára, o odvolaní okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Brezno sp. zn. 3T/93/2018 zo dňa 29.11.2018, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie okresného prokurátora **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom boli obžalovaní J. K. a X. L. oslobodení spod obžaloby okresného prokurátora pre skutok obžalobou kvalifikovaný ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť tak, že

dňa 27. 03. 2017 po 6.00 h v Železiarňach Podbrezová a. s., stredisko Elektrooceliarne, J. K. ako predák výrobného úseku a nákladového strediska v rozpore s čl. 13 bod 0.5 internej smernice Železiarní Podbrezová a. s., S-301/2015 - Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, aj keď vedel, že na pracovisku nemá ani jedného z inštruktorov menovaných na základe menovacieho dekrétu zo dňa 24. 03. 2017, ktorým bol O. J. menovaný za inštruktora A. L. a náhradného inštruktora F. A., na začiatku pracovnej zmeny umožnil O. J. ako zamestnancovi v zácviaku pracovať mimo bezpečného priestoru na pracovisku s X. L., ktorý pracoval pri elektrickej oblúkovej peci pri troskových dverách a manipulačnom otvore pre zlievanie trosky, pričom X. L. pri premiestňovaní mobilného hutného manipulátora MHM 18 do východzej polohy na čistenie dverného troskového otvoru elektrickej oblúkovej pece ho obsluhoval v rozpore s pracovno-bezpečnostným a technickým predpisom pre mobilný hutný manipulátor MHM 18 č. PBTP-01.32-433/07 takým spôsobom, že pri jazde nemal pracovné zariadenie v zadnej polohe a vnútorné rameno zasunuté, pri obsluhu uvedeného manipulátora nevenoval pozornosť pracovnému prostrediu, zvlášť druhým osobám, pevným prekážkam a zariadeniam v blízkosti manipulátora, nezaistil, aby sa v pracovnom priestore stroja nezdržovali iné osoby a pri prevádzke nedodržiaval ustanovenia zák. č. 124/2006 Z. z. o BOZP a zásady bezpečnosti práce platné v ŽP a. s. a v čase o 07.33 h vysunutým ramenom manipulátora zasiahol O. J., ktorý následkom toho spadol do manipulačného otvoru pre zlievanie trosky a následne sa zosunul po troskovom žľabe do troskovej misy naplnenej približne 80 % troskou z vykonanej tavby, čím utrpel termický šok pri pôsobení extrémne vysokej teploty pri rozsiahlom termickom poškodení rozsiahlych častí tela s extrémnym termickým poškodením životne dôležitých orgánov - mozgu, srdca, pľúc a všetkých ďalších orgánových systémov s následným zuhoľnatením rozsiahlych častí tela, v dôsledku čoho na mieste zomrel,

so záverom, že skutok nie je trestným činom.

Proti tomuto rozsudku podal okresný prokurátor v zákonnej lehote odvolanie. V písomnom odvolaní uviedol, že sa nestotožňuje s oslobodzovacím výrokom. Podľa neho okresný súd síce vykonal rozsiahle

dokazovanie za účelom zistenia skutkového stavu v rozsahu potrebnom na rozhodnutie, ale skutkové zistenia nesprávne právne posúdil.

Vo vzťahu k obžalovanému K. odvolateľ uviedol, že tento obžalovaný vykonával funkciu predáka výrobného úseku a nákladového strediska prevádzkarne oceliarne, pričom odborne mal riadiť skupinu zamestnancov na zmene EAF a LFEOP a v náplni práce mal organizáciu práce podriadených. Prideloval tiež prácu, osobne riadil a podieľal sa na činnosti osádok pece počas odpichu ocele. Mal oznámiť skutočnosti ohrozujúce bezpečnosť alebo zdravie pri práci.

Podľa internej smernice S-301/2015, čl. 13, bod 05, sú noví pracovníci zaradení na praktický zácvik, cieľom ktorého je zdokonaľovať sa vo vykonávaní zverenej práce, oboznámiť sa s pracovnými podmienkami a technologickým postupom. Zácvik sa uskutočňuje pod dohľadom priameho nadriadeného, ktorý bol menovaný inštruktorom a ktorý musí spĺňať požadované podmienky. V prípade neprítomnosti hlavného inštruktora prevezme jeho povinnosti náhradný inštruktor.

Podľa odvolateľa obžalovaný K. porušil povinnosti vedúceho pracovníka, keď nezabezpečil v deň úrazu pre poškodeného, ktorý bol v zácviku, odborné vedenie zamestnancom povereným na zaškoľovanie a umožnil mu pohybovať sa po prevádzke s obžalovaným L., ktorý nespĺňal ani minimálne požiadavky na inštruktora. Obžalovaný K. konal podľa prokurátora vo vedomej nedbanlivosti, keď vedel, že poškodený J. dňa 27.03.2017 nemal na pracovisku ani jedného z inštruktorov a neurobil účinné opatrenia, aby sa tento nemohol pohybovať v nebezpečnom priestore pred troskovým otvorom. Táto jeho nedbanlivosť je v priamej príčinnej súvislosti s pracovným úrazom, pri ktorej prišiel poškodený o život. Či už povinnosť obžalovaného K. ako predáka vyplýva explicitne z interných predpisov Železniarní Podbrezová, a.s., alebo z popisu jeho pracovnej činnosti, je nepochybné, že takto konať mal.

Z výpovedí svedkov Ing. D., Ing. I., A. G., Ing. G. vyplýva povinnosť obžalovaného K. zabezpečiť pre poškodeného J. odborné vedenie zamestnancom, ktorý bol na to poverený. Z ich výpovedí vyplýva, že obžalovaný Šiška po tom, čo zistil, že poškodený nemá na pracovisku žiadneho z inštruktorov, nezabezpečil menovanie iného zamestnanca odborne spôsobilého na zaškoľovanie poškodeného a neupozornil na to bezprostredných nadriadených. Podľa odvolateľa je vedľajšia otázka spoluzavinenia zo strany poškodeného J. a možno hovoriť len o prekročení primeranej miery zodpovednosti.

Prokurátor dáva do pozornosti, že okresný súd konštatoval pochybenie oboch obžalovaných, pričom nepovažoval za preukázanú príčinnú súvislosť medzi porušením povinností a následkom.

Nemôže byť skutočnosťou, ktorá vylučuje príčinnú súvislosť, že poškodený vedel, že prácu nemôže vykonávať sám bez inštruktora. Obžalovaný L. nebol inštruktorom poškodeného, ale poškodený bol k nemu pridelený a nesmel vykonávať žiadnu prácu bez obžalovaného L..

Z uvedeného odvolateľ dedukuje, že poškodený nemohol porušiť povinnosť z jednoduchého dôvodu, a to že dňa 27.03.2017 na pracovisku inštruktora nemal. Podľa prokurátora poškodený žiadnym spôsobom neporušil povinnosť vyplývajúcu z menovacieho dekrétu, že bez súhlasu inštruktora sa nesmie vzdávať z blízkosti inštruktora, lebo v ten deň inštruktora na pracovisku ani nemal.

Čo sa týka obžalovaného L., ten v daný deň obsluhoval hutný manipulátor, pričom pri premiestňovaní zasiahol vysunutým ramenom poškodeného J., ktorý spadol do rozžeravej hmoty. V prípade tohto obžalovaného sa súd zaoberal otázkou, či porušil nejaké povinnosti. Tento obžalovaný sa mal presvedčiť pred nástupom do manipulátora, či v dráhe sa nenachádza nejaká osoba, čo tento obžalovaný podľa jeho výpovede aj urobil. V rozsudku sa tiež uvádza, že obžalovaný nemal na manipulátore zasunuté rameno. Z výpovede U. A. a ďalších svedkov je zrejmé, že táto povinnosť sa vzťahovala na ochranu zariadení a nie osôb, lebo tie sa nemôžu zdržiavať v dráhe manipulátora. Odvolateľ s takýmto záverom súdu nesúhlasí a má za to, že rameno malo byť v zasunutej polohe. Podobne nesúhlasí prokurátor so záverom súdu, že obžalovaný L. pri cúvaní nemohol vidieť, či sa nenachádza nejaká osoba pred taviacou pecou, pretože tento obžalovaný sám uvádzal, že keď zastal a pozrel sa dopredu, uvidel už len nohy padajúceho poškodeného. Z toho vyplýva, že obžalovanému L. vo výhľade nič nebránilo, jedine jeho nepozornosť bola príčinou, že si poškodeného nevšimol. Bolo známe, že obžalovaný vedel o poškodenom, že sa zaúča, pričom mal venovať jeho pohybu zvýšenú opatrosť.

Prokurátor navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Krajský súd na podklade podaného odvolania preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie a tiež správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie okresného prokurátora nemožno označiť za dôvodné.

Odvolací súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že okresný súd vykonal rozsiahle dokazovanie, dôkazy vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti a dospel k správnym skutkovým záverom a následne i záverom právnym. Krajský súd sa nestotožnil len s vyhodnotením zo strany súdu vo vzťahu k obhajobe obžalovaného K., pretože bez ďalších pochybností táto jeho obhajoba nebola jednoznačne negovaná inými dôkazmi.

Obžalovaný K. v prípravnom konaní využil svoje právo a nevypovedal. Na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom vyhlásil, že sa necíti byť vinným, pretože poškodenému na začiatku pracovnej zmeny uviedol, že celú pracovnú dobu sa bude zdržiavať vo veľine a pozorovať činnosť ostatných pracovníkov. Táto obhajoba obžalovaného nebola potvrdená, ale na druhej strane nebola ani jednoznačne vyvrátená. Je faktom, že Inšpektorát práce Banská Bystrica vychádzal z vlastného šetrenia a dospel k záveru, že tento obžalovaný po zistení, že poškodený nemá na pracovisku školiteľa, tohto prideliť k obžalovanému X. L.. Obžalovaný L. pri tomto zadeľovaní nebol, ale prišiel za ním poškodený a ten mu oznámil, že prišiel za ním s tým, že sa chce niečomu priučiť. Podľa výpovede obžalovaného L. tento urobil meranie teploty, pričom poškodený stál pri meracích sondách a prizeral sa jeho činnosti. Následne obžalovaný L. dostal pokyn, aby vyčistil otvor pece od trosky. To musel urobiť za pomoci elektrického manipulátora. Poškodenému povedal, aby ostal pri meracích sondách, mimo Doghausu (uzavretý priestor okolo pece). Sám začal cúvať do Doghausu, keď predtým skontroloval, či sa pred ním nenachádzajú nejaké osoby. Cúval po vyhradenom priestore, pričom v tomto vyhradenom priestore je zakázané ďalším osobám sa pohybovať. Keď urobil manéver a otočil sa smerom k peci, pozrel sa dopredu a videl už len padajúcu osobu. Ako uvádzal tento obžalovaný, pri cúvaní sa môže pozerať nabok a na zem, aby dodržal predpísanú dráhu.

Obžalovanému J. K. ako predákovi výrobného úseku a nakladacieho strediska sa obžalobou dáva za vinu, že podľa internej smernice Železiarní Podbrezová, aj keď vedel, že O. J., ktorý bol v zácviaku na pracovisku nemá ani jedného z inštruktorov, tomuto umožnil pracovať mimo bezpečného priestoru s X. L., ktorý potom zrazil poškodeného do troskového otvoru elektrickej pece.

Obžalovaný K. nespochybňoval, že vedel o neprítomnosti inštruktorov poškodeného na pracovisku. Podľa zistenia inšpektorátu práce mal tento obžalovaný vydať pokyn, že poškodený J. bude pracovať s obžalovaným L., pričom obžalovaný L. túto informáciu neobdržal. Obžalovaný v prípravnom konaní nevypovedal, na hlavnom pojednávaní sa obhajoval tým, že prikázal poškodenému zdržiavať sa v bezpečnom priestore, a to boli priestory veľina. V priebehu trestného konania túto skutočnosť nikto nepotvrdil, ale ani jednoznačne nevyvrátil.

Za dôležitú skutočnosť pokladá krajský súd to, že vypracovaná smernica o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci S-301/2015 *expressis verbis* neuvádza, ako si má vedúci pracovník počínať, keď nie je prítomný na pracovisku ani jeden zo školiteľov nového zamestnanca. V smernici nie je určené, či nový zamestnanec má byť priradený pod dohľad ďalšieho skúseného pracovníka, alebo je potrebné z pracoviska ho vykázať alebo mu umožniť sledovať postup prác z bezpečného miesta. V tomto prípade sa názory vedúcich pracovníkov, čo sa týka činnosti predáka obžalovaného K., líšili.

Svedok U. U. D. - vedúci strediska elektrooceliarne pred súdom uviedol, že keď poškodený zistil, že nemá na pracovisku inštruktorov, mal to nahlásiť predákovi, teda obžalovanému K.. Ten mal urobiť opatrenie, ktoré vyplýva z náplne jeho práce, že organizuje prácu na zmene a zodpovedá za bezpečnosť práce na zmene. V tomto prípade to mal nahlásiť majstrovi, ktorým bol A. G., alebo mal zabezpečiť, aby sa poškodený zdržiaval na bezpečnom mieste vo veľine (priestor, z ktorého je riadená výroba ocele).

Svedok A. G. majster oceliarne, uvádzal, že ak predák zistí neprítomnosť inštruktorov na pracovisku, má mu to oznámiť, lebo je povinný oznámiť nedostatky na pracovisku. V prípade, keby sa tento svedok

dozvedel, že nie je na pracovisku inštruktor, môže prideliť inštruktora iného, môže ho prideliť aj predák, ale má mu to oznámiť, jemu ako majstrovi nikto nič nehlásil.

Ing. O. G., ako bezpečnostný technik uviedol, že ak sa na pracovisku nenachádza inštruktor, má to predák oznámiť majstrovi. Náhradného inštruktora prideluje vedúci prevádzky. Môže to urobiť aj vedúci strediska, ktorým bol U. D..

Svedok O. I. ako predák v stredisku elektrooceliarne uviedol, že ak na pracovisku nie je inštruktor, musí sa zaučený pracovník zdržiavať vo veľine a nesmie vykonávať žiadnu prácu.

Z uvedeného je zrejmé, že neprítomnosť inštruktora nie je výslovne riešená bezpečnostnými smernicami, táto otázka je len v náznakoch riešená pri obecnej náplne práce obžalovaného. Bolo na obžalovanom, akým spôsobom sa rozhodne, i keď jeho povinnosťou bolo oznámiť nedostatky v organizácii práce, t.j., že nie je prítomný na pracovisku inštruktor, a to majstrovi zmeny, čo obžalovaný nepochybne neurobil.

Na druhej strane je nepochybné, že poškodený veľmi dobre vedel, že bez prítomnosti inštruktora nemôže vykonávať nejakú prácu. Poškodený bol na to výslovne upozornený, tak ako to aj vyplýva zo zápisníka o bezpečnosti práce. Napokon potvrdili to aj svedkovia inštruktora poškodeného A. L. a F. A.. Poškodený napokon sám bol v minulosti inštruktorom alebo náhradným inštruktorom a poznal veľmi dobre povinnosti zaškoloňovaného pracovníka a vedel, že tento sa môže pohybovať po pracovisku a pracovať len s inštruktorom. Neobstojí pritom tvrdenie odvolateľa, že poškodený neporušil povinnosť vyplývajúcu z menovacieho dekrétu, že bez súhlasu inštruktora sa nesmie vzdialiť od neho, lebo v daný deň inštruktora nemal, a teda tento súhlas mu nemohol byť daný.

Okresný súd neveril obhajobe obžalovaného K., že prikázal poškodenému, aby sa zdržiaval na bezpečnom mieste, teda vo veľine, keď zistil, že nemá školiteľa.

Okresný súd ustálil na základe objasňovania úrazu inšpektorátom práce a ďalších nepriamych dôkazov, že obžalovaný K. tento pokyn nevydal. Je však potrebné vychádzať z dôkazov zaobstaraných v priebehu trestného konania. Tu sa nepodarilo vyvrátiť obhajobu obžalovaného K. o jeho príkaze poškodenému neopúšťať veľín. Toto tvrdenie obžalovaného K. nikto z vypočutých prítomných svedkov neuvádzal, ale na druhej strane ani jednoznačne nevyvracal. Nemožno prejsť bez povšimnutia ani to, že obžalovaný L. nepotvrdil, že poškodeného za ním poslal obžalovaný K.. Tento naopak uvádzal, že poškodený prišiel za ním nie s tým, že ho posielajú predák, ale že sa chce niečomu priučiť, a že sa bude prizerať činnosti obžalovaného L..

Podľa výpovede obžalovaného L. poškodený neakceptoval to, že mu tento obžalovaný povedal, že ho zaučať nebude, lebo nie je jeho inštruktorom.

Ing. Kliment vedúci elektrooceliarne pred odpichom, keď bol zavretý B. (ochranný priestor pred elektropecou) zbadal dve stojacie osoby, pričom jeden z nich bol obžalovaný L. a druhý poškodený, čo zistil až neskôr. Poškodený sa zjavne dostal do priestoru pred pec po tom, čo sa otvoril Doghause, aby tam mohol vojsť manipulátor riadený obžalovaným L.. Poškodený veľmi dobre vedel, že bez inštruktora nesmie ísť do tohto priestoru, navyše pred nechránený troskový otvor, pretože minimálne jedenkrát pred tým sledoval tento priestor pod dozorom inštruktorov. Za daného stavu možno dať za vinu obžalovanému K., že ten neoznámil majstrovi (G.) neprítomnosť inštruktora na pracovisku, pričom nebolo bezpečne vyvrátené, že neprikázal poškodenému zdržiavať sa v priestoroch veľína, teda v priestore, kde nebezpečenstvo nehrozilo. Toto opomenutie zo strany obžalovaného K. však nebolo bezprostrednou príčinou smrteľného pracovného úrazu, keď poškodený cez troskový otvor spadol do troskovej misy naplnenej horúcou troskou. Správne si počínal okresný súd, keď tohto obžalovaného spod obžaloby oslobodil.

Čo sa týka obžalovaného X. L., tomu obžaloba kládla za vinu, že spôsobil z nedbanlivosti smrť poškodeného tým, že tento obžalovaný pri premiestňovaní manipulátorom, ktorý nemal zasunuté rameno, nevenoval pozornosť pracovnému priestoru, zvlášť druhým osobám a nezaistil, aby sa v pracovnom priestore stroja nezdržiavali iné osoby a vysunutým ramenom zasiahol poškodeného, ktorý prepadol cez troskový otvor do nádoby naplnenej horúcou hmotou.

Obžalovaný L. jednoznačne uvádzal, že za ním prišiel poškodený, ktorý mu povedal, že by sa od neho rád naučil niektoré pracovné úkony. Obžalovaný L. reagoval negatívne, uviedol poškodenému, že nič robiť nebude, lebo nie je určený ako inštruktor a posielal ho preč. Poškodený neuposlúchol, a tak obžalovaný L. privoliil, aby s ním vykonal niektoré pracovné úkony. Keď malo dôjsť k odpichu pece, stál s poškodeným pred Doghausom, teda zábranami chráneným priestorom pred pecou a čakal na pokyn, aby s mobilným manipulátorom po vytýčenej trase nacúval do priestoru pred pecou. Pomocou manipulátora mal očistiť otvor elektrickej pece, pred tým však povedal poškodenému, aby zostal v priestoroch Doghausu pri sondách. Je potrebné uviesť, že napriek pracovne bezpečnostným predpisom zakazujúcim prístup zamestnancov do vnútra Doghausu prax je taká, že po otvorení Doghausu tam vstupujú zamestnanci, ktorí vykonávajú pracovné úkony. Pred pecou po otvorení Doghausu sa nachádzali v bezpečnej vzdialenosti svedok M. ako vedúci tzv. bielych murárov, Ing. K. ako vedúci strediska keramiky, a napokon Ing. D. ako vedúci elektrooceliarne. Títo neregistrovali, že do otvoreného Doghausu vstúpil do vnútra aj poškodený, a že sa postavil k troskovému otvoru. Keď poškodeného nezaregistrovali pracovníci, ktorí stáli v Doghause, nemohol tohto zrejme zaregistrovať obžalovaný, ktorý navyše cúval s mobilným manipulátorom, pričom dozadu nemal žiadny výhľad a musel sa orientovať tak, že sa pozeral na zem a občas dopredu, aby kopíroval dráhu, ktorá bola vytýčená, pričom ho obmedzoval aj elektrický kábel. Manévrovací priestor bol teda obmedzený a obžalovaný L. sa musel sústreďovať, aby predpísanú dráhu absolvoval bez poškodenia technických zariadení, pričom vedel, že v dráhe manipulátora sa nemôže zdržiavať žiadna osoba. Pred tým, ako tento obžalovaný nastúpil do manipulátora, vizuálne skontroloval priestor pred sebou, pričom poškodený sa vtedy tam ešte nenachádzal.

Je nespochybniteľné, že obžalovaný L. nemal pri pohybe manipulátorom zasunuté rameno v zadnej polohe napriek tomu, že mu to technický predpis ukladal. Týmto ramenom napokon zachytil poškodeného. Je faktom, že prax v tomto prípade bola iná, keďže k zasúvaniu ramena sa vo väčšine prípadov nepristupovalo pre jeho poruchovosť. Napokon samotný tvorca technického predpisu pre toto zariadenie Ing. A. uvádzal, že táto povinnosť sa vzťahovala na ochranu technických zariadení, ktoré sa nachádzali v priestoroch Doghausu. Táto povinnosť sa nevzťahovala na ochranu osôb, pretože žiadna osoba sa v dráhe pohybu zariadenia nemohla zdržiavať. Rovnako ako U.. A. to uvádzali aj ďalší svedkovia technický pracovníci svedok A. G. a U.. D.. Možno teda zhrnúť, že ak by poškodený rešpektoval pokyn obžalovaného L. a zostal by pred Doghausom, nedošlo by k pracovnému úrazu. Obžalovaný L. vzhľadom na zaužívané pracovné postupy a tiež na jeho pokyn poškodenému, aby nešiel do Doghausu, nemohol ani predpokladať, že poškodený sa nachádza na nebezpečnom mieste. Nemožno mu potom pridať k ľarche smrť poškodeného, že by sa na tejto smrti podieľal, čo aj z nevedomej nedbanlivosti. Ani v prípade tohto obžalovaného krajský súd nepochybil, keď ho spod obžaloby oslobodil.

Inšpektorát práce napokon videl príčiny úrazu aj v porušení povinností zo strany zamestnávateľa Železiarní Podbrezová v tom, že neurobil všetky opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov. Tak ako to uvádza aj okresný súd, po úraze bolo zhotovené zábradlie okolo troskového otvoru, boli nainštalované popruhy, ktoré zabezpečujú osoby proti pádu. Nainštalovalo sa tiež automatické spustenie zvukovej svetelnej signalizácie mobilného manipulátora v čase, keď sa pohybuje. Troska sa tiež už neodoberá lyžicou, ale odklepáva sa zo sondy a inštaloval sa aj kamerový systém s pohľadom na troskový otvor.

Čo sa týka náhrady škody v podobe odškodnenia, je to vecou zamestnávateľa, keďže úraz vznikol pri plnení pracovných povinností.

Vychádzajúc z uvedeného preto krajský súd odvolanie prokurátora zamietol ako nedôvodné.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon ďalší riadny opravný prostriedok nepripúšťa.